

**การเปรียบเทียบสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของนิสิตฝึก
ประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างหลักสูตร 5 ปี กับ หลักสูตร 4 ปี
คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
วิทยาเขตกำแพงแสน**

**Comparison of Competencies Based on Thai Qualifications Framework for
Higher Education of Pre-service teachers between 5-year and 4-year
Curriculum at the Faculty of Education and Development Sciences**

Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus

วิทัศน์ ฝักเจริญผล^{1,*} พัชรภา ดันติชูเวช¹ กนิษฐา เชาว์วัฒนกุล¹ สุภิญญา ปัญญาสีห์¹
พินดา วราสุนันท์¹ธีรนนท์ ตันพานิชย์¹ และ สีนีนุช สุวรรณภิกษาติ²

Witat Fakcharoenphol^{1,*}, Patcharapa Tantichuwet¹, Kanitha Chaowatthanakun¹, Suphinya Panyasi¹,
Pinda Varasunun¹, Theeranan Tanphanich¹ and Sineenuch Suwannaphichat²

(วันรับบทความ : 21 กุมภาพันธ์ 2567/วันแก้ไขบทความ : 8 พฤษภาคม 2567/วันตอบรับบทความ : 9 พฤษภาคม 2567)

(Received Date : Feb 21st, 2024, Revised Date : May 8th, 2024, Accepted Date : May 8th, 2024)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างหลักสูตร 5 ปี กับ หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ก่อนและหลังออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน โดยมีกลุ่มประชากรประกอบด้วย นิสิตประสบการณ์วิชาชีพครูคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน หลักสูตร 5 ปี และ หลักสูตร 4 ปี ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 460 คน และ ครูพี่เลี้ยงของนิสิตฯ จำนวน 460 คน เก็บข้อมูลด้วยการให้นิสิตฯประเมินสมรรถนะตนเอง 3 ระยะ และให้ครูพี่เลี้ยงนิสิตฯประเมินนิสิตหลังออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงนิสิตฯ จาก 5 โรงเรียน จำนวน 20 คน พบว่านิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูทั้งสองหลักสูตรประเมินสมรรถนะตนเองหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพสูงขึ้นกว่าก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และผลการประเมินสมรรถนะตนเองหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตหลักสูตร 4 ปี ไม่แตกต่างจากหลักสูตร 5 ปี นอกจากนี้

¹ คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

¹ Faculty of Education and Development Sciences, Kasetsart University Khamphaeng Saen Campus

² คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² Faculty of Science, Silpakorn University

* ผู้ติดต่อหลัก Email: feduwtf@ku.ac.th

* Corresponding author Email: feduwtf@ku.ac.th

การประเมินนิสิตโดยครูพี่เลี้ยงของนิสิตทั้งสองหลักสูตร เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2565 พบว่า นิสิตมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูงในทุกประเด็นและผลการประเมินสมรรถนะโดยครูพี่เลี้ยงหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนิสิตหลักสูตร 4 ปี ไม่แตกต่างจากหลักสูตร 5 ปี แต่จากการสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงพบว่านิสิตหลักสูตร 5 ปี มีความเป็นผู้นำระหว่างปฏิบัติงานในโรงเรียนและมีความสนิทกับนักเรียนมากกว่านิสิตหลักสูตร 4 ปี

คำสำคัญ : นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู, หลักสูตร, สมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิ

Abstract

The purpose of this research was to compare the competencies according to the bachelor's degree qualification standards of teaching professional training pre-service teachers between the 5-year program and the 4-year program of the Faculty of Education and Development Sciences Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus before and after training in the schools. The population consisted of 454 pre-service teachers of the Faculty of Education and Development Sciences Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus in the 5-year program and 4-year program in the academic year 2022 and 460 mentor teachers. Data were collected by having students evaluate their own competencies in 3 phases and having mentor teachers evaluate their students after training. The additional interviews were conducted with the mentor teachers from 5 schools, totaling of 20 people. The result showed that the pre-service teachers in both teaching professional experience programs self-evaluated their competencies higher after the professional training and the self-evaluation after professional experience training for the 4-year program pre-service teachers were not different from those in the 5-year program. In addition, student competencies evaluated by mentor teachers in both programs at the end of the 2022 academic year, were at high level in all areas, and the competencies evaluated by mentor teachers after professional experience training for pre-service teachers in the 4-year program were no different from those in the 5-year program. However, the interviews with mentor teachers mentioned that pre-service teachers in the 5-year program showed better leadership and better companionship with students than those in the 4-year program.

Keyword : Pre-service Teacher, Curriculum, Competencies Based on Thai Qualifications Framework

บทนำ

หลักสูตรครู 5 ปี เริ่มใช้ในพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เพื่อยกระดับมาตรฐานวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง (Meekhun, 2548) โดยมุ่งเน้นพัฒนาวิชาชีพครูตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และ ปลายน้ำ (Noymanee & Aiempaya, 2560) โดยตัวนโยบายมุ่งเน้นในการเพิ่มเติมความรู้เนื้อหาวิชาการที่ลึกซึ้งและเพิ่มการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็น 1 ปีการศึกษา รวมถึงส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาการสอนแบบใหม่ๆ (Tannirat, 2010) สอดคล้องกับตัวอย่างการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรครูของมหาวิทยาลัยนิวแฮมเชียร์ที่พบว่าบัณฑิตหลักสูตรครู 5 ปี มีอัตราการเป็นครู และ อัตราการคงอยู่ และความพึงพอใจในอาชีพครู สูงกว่าบัณฑิตหลักสูตรครู 4 ปี (Andrew, 1990) อีกทั้งการวิจัยของ Latham และคณะ พบว่าการพัฒนาวิชาชีพครู ส่งผลให้มีอัตราการคงอยู่มากขึ้น (Latham et al., 2015) หลักสูตรครู 5 ปีจึงถูกใช้ตั้งแต่นั้น

แต่ในปี พ.ศ. 2560 ได้มีการพยายามบรรจุข้าราชการตำแหน่งครูผู้ช่วยโดยไม่ต้องมีใบประกอบวิชาชีพ (“Accept Bachelor’s Degrees in All Fields to Compete for ‘Assistant Teacher,’” 2560) โดยเริ่มจากสาขาวิชาที่ขาดแคลนครู หรือไม่มีผู้สมัครสอบผ่านเกณฑ์ (“Give in! The Ministry of Education Has Jointly Resolved to Open a Teacher Examination for 36 Fields Must Have Teacher License. Another 25 Branches Either Have or Not Can Take the Exam.,” 2560) และในปีเดียวกัน ครุศึกษามิมีตีเห็นชอบให้ผลิตครูในหลักสูตร 4 ปี โดยมีการพัฒนาหลักสูตรครู 4 ปี (“Minister of Education Set up a Team to Create a 4-Year Teacher Curriculum for 30 Rajabhat Schools, Ready to Create ‘Excellent Quality Teachers,’” 2561) และ เริ่มใช้ในปีการศึกษา 2562 เป็นปีแรก (“Ministry of Education Adjusts Teacher Curriculum Rajabhat University to 4 Years Starting This Academic Year 2019,” 2561)

หลักสูตรครู 4 ปีมีความแตกต่างจากหลักสูตรครู 5 ปี ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศาสตร์และสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรสี่ปี) พ.ศ. 2562 เมื่อเทียบกับ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาครุศึกษาและสาขาศึกษาศาสตร์ (หลักสูตรห้าปี) พ.ศ. 2554 ทั้งในเรื่องจำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ระยะเวลาเรียนและระยะเวลาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ รวมถึง สาระความรู้และสมรรถนะเป้าหมายของทั้งสองหลักสูตร ตามประกาศ คณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 เทียบกับประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะและประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556

ในปีการศึกษา 2565 คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มีนิสิตหลักสูตร 5 ปี และ หลักสูตร 4 ปี ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนพร้อมกัน คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจเปรียบเทียบสมรรถนะของนิสิตทั้งสองหลักสูตรก่อนและหลังออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน

มาตรฐานวิชาชีพครู ตามข้อบังคับคุรุสภา

การผลิตครูในปัจจุบันของประเทศไทยอยู่ภายใต้มาตรฐานตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 ซึ่งในมาตรา 34 กำหนดให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภามีหน้าที่ (Teachers' council of Thailand, 2022) ดังนี้

1. รับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินงานของคุรุสภา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพออกและเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ กำกับ ดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณวิชาชีพและการพัฒนาวิชาชีพ
2. ประสานและดำเนินการเกี่ยวกับกิจการอื่นที่คุรุสภามอบหมาย
3. จัดทำรายงานประจำปีเกี่ยวกับการดำเนินงานเสนอต่อคุรุสภา

ทั้งนี้ตั้งแต่ พ.ศ.2549 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้มีการกำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูทางการศึกษาออกอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ตามที่กำหนดในมาตรา 9(7) แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 คุรุสภาได้ออกประกาศ เรื่อง การรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรทางการศึกษาเพื่อประกอบวิชาชีพ พ.ศ.2557 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2557 แทนฉบับเดิม ซึ่งออกตั้งแต่ พ.ศ.2549 ซึ่งกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการรับรองปริญญาและประกาศนียบัตรวิชาชีพ ทั้งระดับปริญญาตรี โท และเอก โดยกำหนดมาตรฐานสำคัญไว้ 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานบัณฑิต ไว้ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2565) ซึ่งมาตรฐานสำหรับหลักสูตรครูในระดับปริญญาตรีในขณะนั้นกำหนดไว้สำหรับการผลิตครูในหลักสูตร 5 ปี มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 มาตรฐานหลักสูตรครู 5 ปี (5-year Teacher Curriculum Standard)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. ความเป็นครู	1. สภาพงานครู คุณลักษณะ และมาตรฐานวิชาชีพครู 2. การปลูกฝังจิตวิญญาณ ความเป็นครู 3. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครู และวิชาชีพครู 4. การจัดการความรู้เกี่ยวกับ วิชาชีพครู 5. การสร้างความก้าวหน้าและ พัฒนาวิชาชีพครูอย่างต่อเนื่อง	1. รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกล ยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์ สิ่ง ใหม่ ๆ ได้ 2. แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ เพื่อให้ ทันต่อการ เปลี่ยนแปลง 3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู กับผู้เรียนที่ ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน 4. มีจิตวิญญาณความเป็นครู
2. ปรัชญาการศึกษา	1. ปรัชญา แนวคิด และทฤษฎี ทางการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม	1. ประยุกต์ ใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา 2. วิเคราะห์ เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
	2. แนวคิด และกลวิธีการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน	
3. ภาษาและวัฒนธรรม	1. ภาษาและวัฒนธรรมไทยเพื่อการเป็นครู 2. ภาษาต่างประเทศเพื่อพัฒนาวิชาชีพครู	1. สามารถใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทย และภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ความหมายอย่างถูกต้อง 2. ใช้ ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
4. จิตวิทยาสำหรับครู	1. จิตวิทยาพื้นฐานและจิตวิทยาพัฒนาการของมนุษย์ 2. จิตวิทยาการเรียนรู้ และจิตวิทยาการศึกษา 3. จิตวิทยาการแนะแนวและการให้คำปรึกษา	1. สามารถให้ คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น 2. ใช้จิตวิทยาเพื่อความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
5. หลักสูตร	1. หลักการ แนวคิดในการจัดทำหลักสูตร 2. การนำหลักสูตรไปใช้ 3. การพัฒนาหลักสูตร	1. วิเคราะห์หลักสูตรและสามารถจัดทำหลักสูตรได้ 2. ปฏิบัติการประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
6. การจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียน	1. หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดทำแผนการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้และสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ 2. ทฤษฎี และรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และแก้ปัญหาได้ 3. การบูรณาการการเรียนรู้แบบเรียนรวม 4. การจัดการชั้นเรียน 5. การพัฒนาศูนย์ การเรียนในสถานศึกษา	1. สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้ และนำไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดผลจริง 2. สามารถสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1. หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติ ในการวิจัย 2. การใช้ และผลิตงานวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	1. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน 2. สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน
8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	1. หลักการ แนวคิด การออกแบบ การประยุกต์ใช้ และการประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 2. เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร	1. ประยุกต์ใช้ และประเมินสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ 2. สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร
9. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	1. หลักการ แนวคิด และแนวปฏิบัติ ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ของผู้เรียน 2. ปฏิบัติ การวัดและการประเมินผล	1. สามารถวัดและประเมินผลได้ 2. สามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน
10. การประกันคุณภาพการศึกษา	1. หลักการ แนวคิด แนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการจัดการคุณภาพการศึกษา 2. การประกันคุณภาพการศึกษา	1. สามารถจัดการคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง 2. สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้
11. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	1. หลักธรรมาภิบาล และความซื่อสัตย์ สุจริต 2. คุณธรรมและจริยธรรมของวิชาชีพครู 3. จรรยาบรรณของวิชาชีพที่คุรุสภากำหนด	1. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม 2. ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ สาระการฝึกทักษะและสมรรถนะของ ผู้ประกอบวิชาชีพครู ตามมาตรฐาน ประสบการณ์วิชาชีพ

มาตรฐานบัณฑิตหลักสูตรครู 5 ปี

1. ความรู้ ต้องเรียนครบตามหลักสูตรที่ได้รับการรับรองจากคุรุสภา และผ่านเกณฑ์การประเมินของสถาบันการผลิต
2. การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 1 ปี และมีรายงานผลการผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่คุรุสภากำหนด
3. การปฏิบัติตน ต้องปฏิบัติตนเหมาะสมกับความเป็นครูและผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา โดยสถาบันต้องมีผลรับรองความประพฤติของผู้สำเร็จการศึกษา
4. การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู/ความเป็นผู้นำ ต้องร่วมกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นครู ปีละไม่น้อยกว่า 1 กิจกรรม ได้แก่ การปฏิบัติธรรม กิจกรรมจิตอาสา กิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

ต่อมาคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ ในการประชุมครั้งที่ 8/2562 วันศุกร์ที่ 2 สิงหาคม 2562 มีมติรับทราบความก้าวหน้าในการดำเนินงานของคณะกรรมการดำเนินการรับรองปริญญา ประกาศนียบัตรตามมาตรฐานวิชาชีพ และได้พิจารณาข่าวก่อร่าง ประกาศคุรุสภา เรื่อง การรับรองปริญญา ตามมาตรฐานวิชาชีพ หลักสูตร 4 ปี พ.ศ.2562 โดยมีหลักการในการพิจารณา คือ กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักเกณฑ์การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา ดังนี้

1. การกำหนดเกณฑ์การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพของหลักสูตร 4 ปี ต้องมีการกำหนดกรอบแนวคิดของหลักสูตร 4 ปี เป็นหลักสูตรที่เน้นการพัฒนาสมรรถนะ เพื่อเน้นการสื่อสารไปถึงสถาบันอุดมศึกษาว่าจุดยืนของคุรุสภาต้องการให้มีการปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพครู ฐานสมรรถนะ โดยเน้นกระบวนการร่วมพัฒนาไปกับสถาบันอุดมศึกษา
2. การรับรองปริญญาของคุรุสภา เดิมมีการพิจารณาโดยยึดมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่ มาตรฐานหลักสูตร มาตรฐานการผลิต และมาตรฐานบัณฑิต ให้ตัดคำว่า “มาตรฐาน” ออก เนื่องจากจะทำให้ทุกสถาบันอุดมศึกษาต้องปฏิบัติตามที่คุรุสภากำหนดอย่างเป็นแบบแผนเดียวกัน ขาดความแตกต่างในแต่ละหลักสูตร
3. การรับรองปริญญาของคุรุสภา ควรเน้นการประเมินเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอน จาก “Content Based” ไปเป็น “Competency Based” โดยมีข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาให้กับสถาบันอุดมศึกษา และใช้เป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการติดตามการดำเนินงาน
4. การรับรองปริญญาต้องให้ความสำคัญกับ 3 ขั้นตอน ได้แก่ กระบวนการในการรับรอง การรายงานของหน่วยผลิต และกระบวนการติดตามประเมิน และจะต้องเป็นการรับรองโดยขอให้สถาบันอุดมศึกษามีกระบวนการปรับปรุงในทิศทางที่ดีขึ้น
5. เกณฑ์การรับรองปริญญาไม่ควรลงรายละเอียดในเชิงปฏิบัติ เนื่องจากแนวปฏิบัติอาจมีความล้าสมัย และทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติของสถาบันอุดมศึกษา
6. การรับรองปริญญาของคุรุสภา ควรลดการประเมินในเรื่องของเอกสารและพัฒนาให้แตกต่างจากรูปแบบเดิมที่เคยดำเนินการมา เนื่องจากคุณภาพบัณฑิตครูที่ผ่านมายังไม่เป็นที่พึงพอใจของสังคม ดังนั้น เกณฑ์การรับรองปริญญา ควรแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ เกณฑ์ที่เป็นโครงสร้างมาตรฐานบังคับเพื่อให้เกิดคุณภาพในการผลิต เน้นการป้องกันและคุ้มครองผู้บริโภค และเกณฑ์ที่กระตุ้นให้สถาบันอุดมศึกษาเกิด

การเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ใช่การบรรยาย ส่งเสริมให้ครูของครูสร้างและใช้วิธีการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพการผลิตครูให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและสภาพปัญหาการศึกษาในปัจจุบัน

7. ควรกำหนดให้อาจารย์ผู้สอน มีการปลูกฝังผู้เรียนให้ได้เรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ ที่นอกเหนือจากเว็บไซต์

8. การรับรองปริญญาไม่ควรเป็นรูปแบบการตรวจสอบตามรายการที่กำหนด แต่ตรวจสอบจากสิ่งที่สถาบันอุดมศึกษาดำเนินการว่าสามารถตอบโจทย์ที่คุรุสภากำหนด เพื่อส่งเสริมให้สถาบันอุดมศึกษามีจุดเด่นของตัวเองในการผลิตบัณฑิต

9. การรับรองปริญญา ต้องไม่ซ้ำซ้อนการดำเนินงานของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา การประกันคุณภาพภายในและภายนอก และการพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของคุรุสภา

10. การรับรองปริญญาให้เน้นสิ่งที่เป็น KSF (Key Success Factor) หรือ Critical point เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาได้เกิดการพัฒนา และส่งต่อไปยังคณะกรรมการที่จะทำหน้าที่ประเมินและติดตาม

11. การดำเนินงานรับรองปริญญาทางการศึกษา ยึดหลักการในการทำงาน 6 ด้าน ได้แก่ 1) หลักกฎหมาย พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 กำหนดให้คุรุสภามีอำนาจหน้าที่ในการรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพ และผู้ที่ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพควบคุม จะต้องมีความรู้ความสามารถ หรือเทียบเท่า หรือมีคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง ดังนั้น จึงต้องมีการรับรองปริญญาตามหลักกฎหมายดังกล่าว และผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษาต้องมีคุณวุฒิที่คุรุสภารับรอง 2) ต้องเป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพ 3) หลักเกณฑ์การรับรองปริญญาตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา หลักสูตร 4 ปี ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์เดิม ต้องไม่ต่ำกว่าเกณฑ์เดิม 4) กำหนดเฉพาะตัวชี้วัดที่สำคัญ 5) แก้ปัญหาการดำเนินงานเดิม และ 6) สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

12. การดำเนินงานรับรองปริญญาควรให้ความสำคัญกับกระบวนการฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษานิสิต/นักศึกษาได้รับประสบการณ์และสมรรถนะที่เพียงพอสำหรับการออกไปปฏิบัติวิชาชีพในอนาคต

มาตรฐานหลักสูตรครู 4 ปี

จากนั้นสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ออกประกาศรายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 โดยปรับหลักสูตรจากหลักสูตรครู 5 ปี เป็นหลักสูตรครู 4 ปี และปรับมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นดังนี้

ตารางที่ 2 มาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตร 4 ปี (4-year Teacher Curriculum Knowledge and Professional Experience Standards)

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
1. การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1) การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลกและสังคม 2) แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1) รอบรู้บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งภายในและภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา 2) ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้
2. จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ	จิตวิทยาเพื่อการวิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ครอบคลุม (1) จิตวิทยาพัฒนาการ (2) จิตวิทยาการศึกษา (3) จิตวิทยาให้คำปรึกษา	1) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน 2) ช่วยเหลือและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพได้ 3) ให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้
3. เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตร ศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้	1) เนื้อหาวิชาเอก 2) หลักสูตร 3) ศาสตร์การสอน 4) เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้	1) รอบรู้ในเนื้อหาของสาขาวิชาเอกที่สอน และบูรณาการองค์ความรู้ในวิชาเอกสำหรับการเรียนการสอนได้ 2) วิเคราะห์ จัดทำ ใช้ ประเมินและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาได้ 3) จัดทำแผนการเรียนรู้ และนำแผนการเรียนรู้ไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริงได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน 4) บริหารจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ 5) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสารได้ 6) แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้ 7) ประยุกต์ใช้หรือพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

มาตรฐานความรู้	สาระความรู้	สมรรถนะ
4.การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน	1) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 2) การวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน	1) วัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนได้ 2) เลือกใช้ผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้ 3) ทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และพัฒนาผู้เรียนได้
5.การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา	1) การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร 2) การใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร 3) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา	ใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาไทย และภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อความหมายได้อย่างถูกต้องในการเรียนการสอน หรือที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
6.การออกแบบ และการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา	-การประกันคุณภาพการศึกษา	-จัดการคุณภาพ พัฒนา และประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้

มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ ผ่านการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตามหลักสูตรปริญญาทางการศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี และผ่านเกณฑ์การประเมินปฏิบัติการสอนตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่คณะกรรมการคุรุสภากำหนด ดังนี้

- (1) การฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน
- (2) การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ

สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพระหว่างเรียน และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ และสมรรถนะ ประกอบด้วย

1. การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพครู
 - 1.1 สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา
 - (1) การปฏิบัติหน้าที่ครู
 - (2) การจัดการเรียนรู้
 - (3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน
 - 1.2 สมรรถนะ
 - 1.2.1 การปฏิบัติหน้าที่ครู
 - (1) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู
 - (2) ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล
 - (3) สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และผู้สร้างนวัตกรรม

(4) พัฒนตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม และเป็นพลเมืองดี

1.2.2 การจัดการเรียนรู้

(1) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรสถานศึกษา
(2) การจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจ ให้มีปัญญา รู้คิด มีความเป็นนวัตกรรม และมีความสุขในการเรียน

(3) ดูแลช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ

(4) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

(5) ทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ

(6) สื่อ และการวัดการประเมินผลการเรียนรู้

(7) การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอน

(8) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้

1.2.3 ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน

(1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนา และแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์

(2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน

(3) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม

(4) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

2.การปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

2.1 สาระการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา-จรรยาบรรณของวิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา

2.2 สมรรถนะ-ประพฤติปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

เปรียบเทียบสาระและสมรรถนะตามมาตรฐานหลักสูตรครู 5 ปี และหลักสูตรครู 4 ปี

ตารางที่ 3 ประเด็นเปรียบเทียบระหว่างหลักสูตรครู 5 ปี และ หลักสูตรครู 4 ปี (Comparison Topics between 5-year and 4-year teacher curriculum)

ประเด็นเปรียบเทียบ	หลักสูตรครู 5 ปี	หลักสูตรครู 4 ปี
โครงสร้างหลักสูตร	กำหนดในมาตรฐานคุรุสภา	กำหนดไว้ภายใต้ มคอ.1 หลักสูตร 4 ปี ศึกษาศาสตร์และ คุรุศาสตร์
- จำนวนหน่วยกิตรวม	ไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 130 หน่วยกิต
- หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
- หมวดวิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า 124 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 124 หน่วยกิต
- วิชาชีพครู	ไม่น้อยกว่า 46 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 34 หน่วยกิต 1) เรียนทั้งภาค ทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติ ไม่น้อยกว่า 22 หน่วย กิต 2) การปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษา เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 1 ปี โดยมีจำนวนหน่วยกิต ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
- วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 76 หน่วยกิต	1) วิชาเอกเดี่ยว ให้เรียนไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต และให้ผู้เรียนเลือกเรียน ในรายวิชาที่เสริมสร้างสมรรถนะและศักยภาพความลุ่มลึกในวิชาเอกอีก ไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต รวมกันไม่น้อยกว่า 60 หน่วยกิต 2) วิชาเอกคู่ ให้เรียนไม่น้อยกว่า วิชาเอกละ 40 หน่วยกิต (รวมแล้วไม่น้อยกว่า 80 หน่วยกิต)
- วิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต
มาตรฐานหลักสูตร และการปฏิบัติงาน	1. ความเป็นครู	**สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

ประเด็นเปรียบเทียบ	หลักสูตรครู 5 ปี	หลักสูตรครู 4 ปี
	2. ปรัชญาการศึกษา	1. การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม และแนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (มุ่งเน้นที่การเปลี่ยนแปลงตามบริบทโลกและปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง)
	3. ภาษาและวัฒนธรรม	5. การใช้ภาษาไทย ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา
	4. จิตวิทยาสำหรับครู	2. จิตวิทยาพัฒนาการ จิตวิทยาการศึกษา และจิตวิทยาให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ และพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ
	5. หลักสูตร	3. เนื้อหาวิชาที่สอน หลักสูตรศาสตร์การสอน และเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้
	6. การจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียน	
	8. นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	
	7. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อ	4. การวัดประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน
	9. การวัดและประเมินผล การเรียนรู้อ	
	10. การประกันคุณภาพ การศึกษา	6. การออกแบบ และการดำเนินการเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา
	11. คุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณ	** สอดคล้องกับมาตรฐานการปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพครู

ประเด็นเปรียบเทียบ	หลักสูตรครู 5 ปี	หลักสูตรครู 4 ปี
การปฏิบัติงานในสถานศึกษา	การฝึกปฏิบัติการระหว่างเรียน และในสถานศึกษา โดยเป็น การบูรณาการความรู้จาก 11 มาตรฐานสู่การปฏิบัติงาน	เน้นการปฏิบัติงานใน 3 ส่วน ได้แก่ (1) การปฏิบัติหน้าที่ครู (2) การจัดการเรียนรู้ (3) ความสัมพันธ์กับผู้ปกครอง และชุมชน
การรับรองปริญญา	ได้ใบประกอบวิชาชีพครูตาม หลักสูตรที่ได้รับรอง	ต้องผ่านการทดสอบใบประกอบ วิชาชีพครู และผ่านการประเมิน สมรรถนะการปฏิบัติงานจาก สถานศึกษาและสถาบันการผลิต ครู

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ ในปีการศึกษา 2565 มีการบริหารจัดการรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูใน 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรครู 5 ปี และหลักสูตร 4 ปี โดยบริหารงานในรูปของคณะกรรมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ยึดหลักการ คือ การบูรณาการศาสตร์การศึกษากับการปฏิบัติการวิชาชีพ และการส่งเสริมและเป็นแบบอย่างแก่นิสิตด้านคุณธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพครู ปีการศึกษา 2565 รายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู อยู่ภายในหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเรียนรู้พร้อมกัน 2 หลักสูตร โดยมีการจัดการรายวิชา ดังนี้

ตารางที่ 4 ตารางแสดงรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของหลักสูตร 5 ปี และ หลักสูตร 4 ปี ของคณะ
ศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ประจำปีการศึกษา 2565 (Professional Experience courses for 5-year and 4-
year teacher curriculum of the Faculty of Education and Development Sciences)

หลักสูตร	ปี	รายวิชา	หน่วยกิต
ศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ เรียนรู้ พ.ศ. 2560 (หลักสูตรครู 5 ปี)	3	02161362 ประสบการณ์เชิงบูรณาการวิชาชีพครู: การจัดการชั้นเรียน บูรณาการความรู้และฝึกปฏิบัติในสถานศึกษา การบริหารงานโรงเรียน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการและงานกิจการนักเรียนบทบาทความรับผิดชอบและคุณลักษณะของครูที่ดี การบริหารจัดการชั้นเรียนการจัดทำโครงการวิชาการ การสังเกตและฝึกปฏิบัติงานอาจารย์ประจำชั้นระดับประถมศึกษาและอาจารย์ที่ปรึกษาระดับมัธยมศึกษา และการสังเกตการณ์จัดการเรียนรู้ สาขาวิชาเอกระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา	2(1-2-3)
	4	02161462 ประสบการณ์เชิงบูรณาการวิชาชีพครู: การจัดการเรียนรู้ บูรณาการความรู้และฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตัวเอง ทดลองสอนในสถานการณ์จำลองและสถานการณ์จริง การวัดและประเมินผลโดยการออกแบบทดสอบ ข้อสอบหรือเครื่องมือวัดผล และฝึกปฏิบัติการตรวจข้อสอบ การสอบภาคปฏิบัติ การให้คะแนนและการตัดสินผลการเรียน การฝึกปฏิบัติการสอนสาขาวิชาเอกระดับประถมศึกษาหรือระดับมัธยมศึกษา การแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยกระบวนการวิจัยแก้ปัญหาผู้เรียน และพัฒนาครูมืออาชีพ	2(1-2-3)

หลักสูตร	ปี	รายวิชา	หน่วยกิต
	5	02161591 ประสบการณ์เชิงบูรณาการวิชาชีพครู: การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา I การปฏิบัติการสอนในวิชาเอก การวัดและประเมินผลและนำผลไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการสัมมนาการศึกษา และการปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย	6(0-6-12)
	5	02161592 ประสบการณ์เชิงบูรณาการวิชาชีพครู: การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา II การปฏิบัติการสอนวิชาเอก การวิจัยเพื่อปรับปรุงการเรียนรู้ของผู้เรียน และการสัมมนาการศึกษา	6(0-6-12)
ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการ เรียนรู้ พ.ศ.2562 (หลักสูตรครู 4 ปี)	1	02161163 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา I แนวคิด ทฤษฎี องค์ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพครู งานครู และอุดมการณ์ความเป็นครู ปฏิบัติงานในสถานศึกษา ศึกษาสังเกตนักเรียน ครู ผู้บริหาร บุคลากร อาคารสถานที่ในโรงเรียนและให้ข้อมูลย้อนกลับ วิเคราะห์ความรู้จากสภาพการณ์จริงจากการศึกษาในบริบทของบุคคลสถานศึกษา และชุมชน เชื่อมโยงผลการสังเกตกับแนวคิดทฤษฎี แล้วสังเคราะห์ เขียนสรุปและรายงานผลการปฏิบัติงาน	2(0-6-3)
	2	02161263 การปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา II การปฏิบัติงานเป็นผู้ช่วยครูในสถานศึกษา การปฏิบัติงานในฐานะครูผู้ช่วยในชั้นเรียน งานให้ความรู้และอบรมผู้เรียน ช่วยงานสอน สื่อ และการวัดประเมิน ภายใต้การแนะนำดูแลของอาจารย์นิเทศก์และครูพี่เลี้ยง งานพัฒนานักเรียน การทำโครงการในโรงเรียน การวิเคราะห์และช่วยเหลือผู้เรียนเป็นรายบุคคลร่วมกับครูพี่เลี้ยงและรายงานยังผู้ปกครอง	2(0-6-3)

หลักสูตร	ปี	รายวิชา	หน่วยกิต
	4 (ต้น)	การปฏิบัติการสอนในสองระดับชั้น การฝึกปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตร การวางแผน ออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และการบริการจัดการชั้นเรียน การใช้สื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลผู้เรียน ตลอดจนการรายงานผลไปยังผู้ปกครอง การจัดการและสังเคราะห์ความรู้ เขียนประสบการณ์ฝึกปฏิบัติงานของตนเอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเขียนรายงานการปฏิบัติงาน	2(0-6-3)
	4 (ปลาย)	การปฏิบัติงานในหน้าที่ครูในสถานศึกษา พัฒนาหลักสูตรและออกแบบวางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญาผู้คิด และมีความเป็นนวัตกรรมประยุกต์ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้หรือแก้ปัญหาผู้เรียน วิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน การร่วมมือกับชุมชนหรือสังคมอย่างสร้างสรรค์ ในการจัดกิจกรรมหรือโครงการของสถานศึกษา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำโครงการหรือโครงการวิชาการ ถอดบทเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้และเขียนรายงานการถอดบทเรียน	6(0-18-

การบริหารจัดการรายวิชา การจัดการเรื่องการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

ตารางที่ 5 การบริหารจัดการรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของหลักสูตร 5 ปี และ หลักสูตร 4 ปี ของคณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ประจำปีการศึกษา 2565 (Professional Experience Course Management of 5-year and 4-year teacher curriculum of the Faculty of Education and Development Sciences)

ประเด็น	หลักสูตรครู 5 ปี	หลักสูตรครู 4 ปี
1.การสังเกตและฝึกประสบการณ์ระหว่างเรียน	ดำเนินการใน 2 รายวิชา - 02161362 (ชั้นปีที่ 3) - 02161462 (ชั้นปีที่ 4) ใช้โรงเรียนสาธิต มก.กพส.เป็นสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	ดำเนินการใน 3 รายวิชา - 02161163 (ชั้นปีที่ 1) - 02161263 (ชั้นปีที่ 2) ใช้โรงเรียนสาธิต มก.กพส.เป็นสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู - 02161363 (ชั้นปีที่ 4 ภาคต้น) เข้าสังเกตการสอนช่วง 2 เดือนในโรงเรียนที่คาดว่าจะฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษา
2.การฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษา	ฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษา 1 ปีการศึกษา (2 ภาคเรียน) ในรายวิชา - 02161591 - 02161592	ฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษา 1 ภาคเรียน ในรายวิชา - 02161463
2.1ภาระงานของนิสิต	-การสอน 8 – 10 คาบ/สัปดาห์ -การวิจัยในชั้นเรียน 1 ผลงาน -โครงการพิเศษ (เฉพาะสาขาวิชาพลศึกษาและสุขศึกษา)	-การสอน 8 – 10 คาบ/สัปดาห์ -การวิจัยในชั้นเรียน 1 ผลงาน -โครงการวิชาการ (เน้นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์/คุณลักษณะผู้เรียน/การมีส่วนร่วมกับชุมชน) -กิจกรรมการมีส่วนร่วมกับชุมชนและผู้ปกครอง -การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objectives)

1. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตร 5 ปี ก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูหลักสูตร 4 ปี ก่อนและหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน

3. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างหลักสูตร 5 ปี กับ หลักสูตร 4 ปี ก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน
4. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรีของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูระหว่างหลักสูตร 5 ปี กับ หลักสูตร 4 ปี หลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร คือ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) 5 ปี (ปรับปรุงปี 2560) จำนวน 230 คน และ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) 4 ปี (ปรับปรุงปี 2562) จำนวน 224 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2565 หลักสูตร 5 ปี จำนวนอย่างน้อย 147 คน หลักสูตร 4 ปี จำนวนอย่างน้อย 147 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .05 และ ครูพี่เลี้ยงนิสิตฯ หลักสูตร 5 ปี จำนวนอย่างน้อย 70 คน หลักสูตร 4 ปี จำนวนอย่างน้อย 70 คน ที่ระดับความคลาดเคลื่อนที่ .1 โดยคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยสมการของ Taro Yamane ตามจำนวนประชากรและระดับความคลาดเคลื่อนที่กำหนด

เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย 1) แบบประเมินสมรรถนะของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างสำหรับครูพี่เลี้ยงเพื่อประเมินนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

วิธีการดำเนินการวิจัย

กระบวนการสร้างแบบประเมินสมรรถนะของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

1. ทบทวนกรอบสมรรถนะที่ใช้ในการออกแบบหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) 5 ปี (ปรับปรุงปี 2560) และ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (การจัดการเรียนรู้) 4 ปี (ปรับปรุงปี 2562) คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ตามประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง สาระความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์วิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารการศึกษา และศึกษานิเทศก์ ตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ พ.ศ. 2556 และประกาศคณะกรรมการคุรุสภา เรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครูตามข้อบังคับคุรุสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562

2. รวบรวมประเด็นสมรรถนะเพื่อสร้างแบบประเมินสมรรถนะของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูได้ดังนี้

ตารางที่ 6 หัวข้อแบบประเมินสมรรถนะของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ (Competency Evaluation Topics on Pre-service Teachers of the Faculty of Education and Development Sciences)

ความเป็นครู	(1) รอบรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอนและกลยุทธ์การสอน เพื่อให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ (2) แสวงหาและเลือกใช้ข้อมูลข่าวสารความรู้เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง (3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนที่ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน (4) มีจิตวิญญาณความเป็นครู
ปรัชญาการศึกษา	(1) ประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาสถานศึกษา (2) วิเคราะห์เกี่ยวกับการศึกษาเพื่อพัฒนาที่ยั่งยืน
การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	(1) สามารถใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาไทย เพื่อการสื่อความหมายอย่างถูกต้องในการเรียนการสอน หรือที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู (2) สามารถใช้ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียนภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อความหมายอย่างถูกต้องในการเรียนการสอน หรือที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพครู
วัฒนธรรม และ การเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม	(1) ใช้ภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ (2) รอบรู้บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคม ทั้งภายใน และ ภายนอกประเทศ ที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษา
แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	(1) ประยุกต์ใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้
จิตวิทยาสำหรับครู	(1) เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน (2) สามารถให้คำแนะนำช่วยเหลือผู้เรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น (3) ใช้จิตวิทยาเพื่อความเข้าใจและสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ
หลักสูตร	(1) วิเคราะห์หลักสูตรและสามารถจัดทำหลักสูตรได้ (2) ปฏิบัติการประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร
การจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียน	(1) สามารถจัดทำแผนการเรียนรู้และนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลจริง (2) สามารถบริหารและสร้างบรรยากาศการจัดการชั้นเรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	(1) สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน (2) สามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน
	(1) ประยุกต์ใช้ และประเมินสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้

<p>นวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา</p>	<p>(2) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร (3) แสวงหาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายให้แก่ผู้เรียนได้ (4) ประยุกต์ใช้ หรือพัฒนาสื่อ และนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ (5) ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา</p>
<p>การวัดและประเมินผลการ เรียนรู้</p>	<p>(1) สามารถวัดและประเมินผลได้ (2) สามารถนำผลประเมินไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน</p>
<p>การประกันคุณภาพ การศึกษา</p>	<p>(1) สามารถจัดการคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพการ เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง (2) สามารถดำเนินการจัดกิจกรรมประเมินคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้</p>
<p>คุณธรรม จริยธรรม</p>	<p>(1) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีจิตสำนึกสาธารณะ และเสียสละให้สังคม</p>
<p>จรรยาบรรณ</p>	<p>(1) มีวินัยในตนเอง พัฒนาดตนเองด้านวิชาชีพ บุคลิกภาพ และวิสัยทัศน์ ให้ทัน ต่อการพัฒนาทางวิทยาการ เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองอยู่เสมอ (2) รัก ศรัทธา ซื่อสัตย์สุจริต รับผิดชอบต่อวิชาชีพ และเป็นสมาชิกที่ดีของ องค์กรวิชาชีพ (3) รัก ศรัทธา เมตตา เอาใจใส่ ช่วยเหลือ ส่งเสริม ให้กำลังใจแก่ศิษย์ และ ผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่โดยเสมอหน้า (4) ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงามแก่ศิษย์ และ ผู้รับบริการ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเต็มความสามารถ ด้วยความบริสุทธิ์ใจ (5) ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ (6) ไม่กระทำความผิดที่ก่อความเสียหายทางกาย สติปัญญา จิตใจ อารมณ์ และสังคมของศิษย์ และผู้รับบริการ (7) ให้บริการด้วยความจริงใจและเสมอภาค โดยไม่เรียกรับ หรือยอมรับ ผลประโยชน์จากการใช้ตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบ (8) ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างสามัคคีในหมู่คณะ (9) ประพฤติปฏิบัติตนเป็นผู้นำในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญา สิ่งแวดล้อม รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม และยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข</p>
<p>การปฏิบัติหน้าที่ครู</p>	<p>(1) มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู (2) ส่งเสริมการเรียนรู้ เอาใจใส่ และยอมรับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละบุคคล (3) สร้างแรงบันดาลใจผู้เรียนให้เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้ และ ผู้สร้างนวัตกรรม (4) พัฒนาดตนเองให้มีความรอบรู้ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นพลเมืองดี</p>
<p>การจัดการเรียนรู้</p>	<p>(1) สามารถจัดการเรียนรู้ในสาขาวิชาเอก</p>

	(2) รอบรู้ในเนื้อหาของสาขาวิชาเอกที่สอน และบูรณาการองค์ความรู้ในวิชาเอกสำหรับการเรียนการสอนได้
	(3) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมหลักสูตรสถานศึกษา
	(4) การจัดทำแผนการสอนและจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนตามความถนัด และความสนใจ ให้มีปัญญา รู้คิด มีความเป็นนวัตกรรม และมีความสุขในการเรียน
	(5) ดูแล ช่วยเหลือ พัฒนา และรายงานผลการพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ
	(6) วิจัย สร้างนวัตกรรม และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน
	(7) ทำงานเป็นทีมอย่างสร้างสรรค์ และร่วมกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ
	(8) การสร้างสื่อ และการวัดการประเมินผลการเรียนรู้มีความเหมาะสม
	(9) การบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอน
	(10) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างบรรยากาศการเรียนรู้
ความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชน	(1) ร่วมมือกับผู้ปกครองในการพัฒนา และแก้ปัญหาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
	(2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ที่มีคุณภาพของผู้เรียน
	(3) ศึกษา เข้าถึงบริบทของชุมชน และสามารถอยู่ร่วมกันบนพื้นฐานความแตกต่างทางวัฒนธรรม
	(4) ส่งเสริม อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น

กระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการส่งลิงค์แบบประเมินสมรรถนะด้วยตนเองสำหรับนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผ่านระบบแบบสำรวจออนไลน์ โดยดำเนินการ 3 ครั้ง คือ 1) ก่อนเปิดภาคการศึกษาต้น 2565 2) ก่อนเปิดภาคการศึกษาปลาย 2565 และ 3) ช่วงหลังจบปีการศึกษา 2565 ซึ่งจะมีการประเมินตนเองหลังจบปีการศึกษา 2565 และประเมินตนเองในอดีตก่อนเปิดภาคการศึกษาต้น 2565
2. ดำเนินการส่งลิงค์แบบประเมินสมรรถนะนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูโดยครูพี่เลี้ยงผ่านระบบแบบสำรวจออนไลน์ในช่วงหลังจบปีการศึกษา 2565
3. ดำเนินการสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างกับครูพี่เลี้ยงจาก 5 โรงเรียน

ผลการวิจัย

ผลการประเมินสมรรถนะของนิสิตโดยการประเมินตนเองและประเมินโดยครูพี่เลี้ยง

ตารางที่ 7 ผลการประเมินตนเองของนิสิตก่อนเปิดภาคต้น ก่อนเปิดภาคปลาย และเมื่อสิ้นปีการศึกษา และผลการประเมินนิสิตโดยครูพี่เลี้ยง (Self-evaluation by pre-service teachers before-between-after professional training in schools and evaluation by mentor teachers)

หลักสูตร	หลักสูตร 4 ปี					หลักสูตร 5 ปี				
	ก่อน		สิ้นปีการศึกษา			ก่อน		สิ้นปีการศึกษา		
	เปิดภาคต้น	เปิดภาคปลาย	ประเมินก่อน	ประเมินตอน	ประเมินหลัง	เปิดภาคต้น	เปิดภาคปลาย	ประเมินก่อน	ประเมินตอน	ประเมินหลัง
ช่วงเวลาเก็บข้อมูล	เปิดภาคต้น	เปิดภาคปลาย	ประเมินก่อน	ประเมินตอน	ประเมินหลัง	เปิดภาคต้น	เปิดภาคปลาย	ประเมินก่อน	ประเมินตอน	ประเมินหลัง
จำนวนผู้ตอบแบบสำรวจ (N)	162	215	163	105	212	217	178	131		
แบบประเมินระดับให้คะแนน (1 คือ มีสมรรถนะน้อยที่สุด และ 5 คือ มีสมรรถนะมากที่สุด)										
สมรรถนะ										
1. ความเป็นครู	3.91	4.11	3.35	4.42	4.63	4.06	4.27	3.46	4.52	4.63
2. ปรัชญาการศึกษา	3.59	3.83	3.17	4.11	4.34	3.79	3.94	3.27	4.17	4.32
3. การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร	3.85	4.00	3.44	4.29	4.49	3.93	4.13	3.49	4.35	4.49
4. วัฒนธรรมและการเปลี่ยนแปลงบริบทของโลก สังคม	3.95	4.08	3.55	4.41	4.50	4.05	4.21	3.57	4.44	4.54
5. แนวคิดของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	3.79	3.71	3.34	4.07	4.52	3.83	3.82	3.39	4.11	4.48
6. จิตวิทยาสำหรับครู	4.02	4.22	3.47	4.55	4.69	4.22	4.37	3.51	4.61	4.65
7. หลักสูตร	3.57	3.82	3.31	4.22	4.38	3.83	3.96	3.41	4.25	4.31
8. การจัดการเรียนรู้และการจัดการชั้นเรียน	3.83	4.10	3.52	4.53	4.64	4.10	4.29	3.52	4.51	4.61
9. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้	3.63	4.01	3.38	4.40	4.59	4.05	4.22	3.51	4.49	4.57

10. นวัตกรรมและ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา	4.04	4.23	3.57	4.51	4.65	4.14	4.32	3.61	4.52	4.71
11. การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้	3.87	4.17	3.53	4.52	4.66	4.13	4.30	3.57	4.51	4.67
12. การประกัน คุณภาพการศึกษา	3.65	4.02	3.44	4.34	4.53	3.96	4.20	3.46	4.37	4.55
13. คุณธรรม จริยธรรม	4.21	4.32	3.78	4.55	4.75	4.35	4.47	3.90	4.65	4.70
14. จรรยาบรรณ	4.14	4.41	3.86	4.60	4.86	4.24	4.45	3.98	4.67	4.78
15. การปฏิบัติหน้าที่ ครู	4.14	4.37	3.72	4.59	4.76	4.27	4.44	3.85	4.65	4.68
16. การจัดการเรียนรู้	3.97	4.20	3.61	4.48	4.67	4.16	4.34	3.72	4.56	4.63
17. ความสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองและชุมชน	3.91	3.94	3.39	4.28	4.48	4.06	4.13	3.52	4.37	4.39
ค่าเฉลี่ย	3.89	4.09	3.49	4.40	4.60	4.07	4.23	3.57	4.46	4.57

จากการประเมินตนเองครั้งที่ 1 ก่อนเปิดภาคการศึกษาต้นพบว่านิสิตหลักสูตร 5 ปี ประเมินตนเองสูงกว่านิสิตหลักสูตร 4 ปี อาจเป็นเพราะนิสิตหลักสูตร 5 ปีได้เรียนครบรายวิชาในหลักสูตรแล้วและพร้อมออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคต้น แต่นิสิตหลักสูตร 4 ปี ยังเรียนไม่ครบหลักสูตร แต่กำลังจะไปสังเกตการณ์สอนในโรงเรียนเป็นเวลา 2 เดือน ก่อนจะกลับมาเรียนรายวิชาให้ครบหลักสูตร และ ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคการศึกษาปลาย

แผนการเรียนของหลักสูตรของนิสิตหลักสูตร 4 ปี จะครบสมบูรณ์ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียนคือเมื่อสิ้นสุด เทอมต้น ปีที่ 4 ดังนั้น หากจะเปรียบเทียบสมรรถนะของนิสิตก่อนออกฝึกสอนระหว่างนิสิต 4 ปี กับ นิสิต 5 ปี จึงต้องเปรียบเทียบคอลัมน์ “ก่อนเปิดภาคปลาย” ของนิสิตหลักสูตร 4 ปี กับ “ก่อนเปิดภาคต้น” ของนิสิตหลักสูตร 5 ปี พบว่า ที่ความคลาดเคลื่อนระดับ .05 นั้น ไม่พบความแตกต่างของการประเมินสมรรถนะตนเองก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียนของนิสิตหลักสูตร 4 ปีและหลักสูตร 5 ปี

ในการประเมินตนเองครั้งที่ 2 ก่อนเปิดภาคปลายพบว่า นิสิตหลักสูตร 4 ปีประเมินตนเองต่ำกว่านิสิตหลักสูตร 5 ปีในครั้งที่ 2 แต่นิสิตหลักสูตร 4 ปีประเมินตนเองครั้งที่ 2 อยู่ในระดับใกล้เคียงกับนิสิตหลักสูตร 5 ปี เมื่อประเมินตนเองครั้งที่ 1 แสดงให้เห็นว่า เมื่อนิสิตทั้งสองหลักสูตรประเมินตนเองอยู่ในระดับใกล้เคียงกันเมื่อเรียนรายวิชาครบตามหลักสูตรของตนเอง และ เมื่อเปรียบเทียบการประเมินตนเองระหว่างครั้งที่ 1 และ 2 พบว่านิสิตทั้งสองหลักสูตรประเมินตนเองสูงขึ้นในทุกประเด็น

ในการประเมินตนเองครั้งที่ 3 เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2565 พบว่า นิสิตทั้งสองหลักสูตรประเมินตนเองในระดับที่สูงขึ้นกว่าครั้งที่ผ่านมากในทุกระดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างทั้งสองหลักสูตรพบว่า นิสิตประเมินตนเองอยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกันในทุกประเด็น

ในการประเมินตนเองครั้งที่ 3 มีการให้นิสิตประเมินตนเองย้อนหลังไปเมื่อก่อนฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่า นิสิตประเมินตนเองย้อนหลังในระดับที่ต่ำกว่าเมื่อประเมินตนเองครั้งที่ 1 ในทุกประเด็น แสดงให้เห็นอคติของการประเมินที่เปลี่ยนไป (Response-Shift Bias (Howard & Dailey, 1979)) พบว่ามีความแตกต่างของการประเมินตนเองในปัจจุบันกับการประเมินตนเองในอดีต ซึ่งเป็นการยืนยันถึงการประเมินตนเองที่สูงขึ้นในครั้งที่ 3 นี้ในอีกมุมมองหนึ่ง

ในการประเมินนิสิตโดยครูพี่เลี้ยงของนิสิตทั้งสองหลักสูตร เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา 2565 พบว่า นิสิตมีสมรรถนะอยู่ในระดับสูงในทุกประเด็น และมีความสอดคล้องกับการประเมินตนเองของนิสิตครั้งที่ 3 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนการประเมินตนเองเฉลี่ยครั้งที่ 3 กับคะแนนการประเมินเฉลี่ยของครูพี่เลี้ยงใน 57 ประเด็น สำหรับนิสิตหลักสูตร 4 ปี $r_{หลักสูตร\ 4\ ปี}(56) = 0.89$ สำหรับนิสิตหลักสูตร 5 ปี $r_{หลักสูตร\ 5\ ปี}(56) = 0.87$ และสำหรับนิสิตทั้งสองหลักสูตร $r_{ทั้งหมด}(56) = 0.88$

ผลการสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงหลังสิ้นสุดปีการศึกษา 2565

เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อมูลจากการสำรวจออนไลน์และเพื่อสอบถามประเด็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับสมรรถนะของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งสองหลักสูตร คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยงจาก 5 โรงเรียน จำนวน 20 คน จาก 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ และ กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา พลศึกษา ที่มีนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพทั้งสองหลักสูตรในปีการศึกษา 2565 โดยพบประเด็นคำตอบ เช่น

“ในหลักสูตร 5 ปี นิสิตฝึกสอนเต็มปีการศึกษาทำให้ง่ายต่อการจัดตารางสอน และนิสิตสามารถฝึกประสบการณ์ได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่ง 4 ปี นิสิตนั้นต้องกลับไปเรียนที่มหาวิทยาลัยในช่วงเทอมแรกอาจทำให้ขาดความต่อเนื่องในการฝึกประสบการณ์”

“จริงๆ ปี 4 และปี 5 ศักยภาพด้านต่างๆไม่ต่างกัน ขึ้นกับตัวบุคคลมากกว่า ไม่ว่าจะปี 4 หรือปี 5”

“ความรู้ในห้องเท่ากัน สื่อสารได้เหมือนกัน การจัดการชั้นเรียนทำได้ หลักสูตร 4 ปีอาจขาดความมั่นใจในคาบแรก ๆ”

“นิสิตทั้งสองหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี สามารถสร้างและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เช่น ใบงาน PowerPoint การสร้างแบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ วิดีโอ เกม ฯลฯ ได้ดีไม่แตกต่างกัน ในการทดลองทางวิทยาศาสตร์ นิสิตมีการ

อธิบายการให้นักเรียนลงมือทำ แต่ขาดการให้นักเรียนคิดออกแบบผลการทดลอง และมีการชี้คำตอบในส่วนของการสรุปผลการทดลองทั้งหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี ทั้งนี้เพราะข้อจำกัดเรื่องเวลาในการสอน”

“ภาพรวมด้านนี้ปี 5 อาจทำได้ดีกว่าปี 4 เพราะอยู่นานกว่า โดยอยู่ 1 ปีเต็ม ทำให้เกิดความคุ้นเคยกับเด็กมากกว่า แต่ปี 4 ช่วงแรกจะเกร็งมาก แล้วกลับไปเรียน กลับมาเทอมที่ 2 แต่อาจารย์พี่เลี้ยงจะช่วยดูแลช่วงหลัง ๆ จึงพอคุมชั้นเรียนได้”

“ปี 4 ในช่วงแรกยังไม่สามารถคุมชั้นเรียนได้ ต้องใช้เวลาในการปรับตัวอยู่สักกระยะหนึ่ง แต่ปี 5 มีช่วงเวลาในการปรับตัวมากกว่า จึงสามารถบริหารจัดการชั้นเรียนได้ดีกว่าปี 4 ในช่วงแรก แต่ในช่วงหลัง ๆ ก็สามารถทำได้ไม่ต่างกัน”

“พบว่า นิสิตหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี มีความแตกต่างในส่วนของ การควบคุมชั้นเรียน และภาวะผู้นำ โดยพบว่า นิสิตหลักสูตร 5 ปี มีภาวะผู้นำ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ และมีความสามารถในการควบคุมชั้นเรียนได้ดีกว่า นิสิตหลักสูตร 4 ปี”

“ชั้นปี 5 จะมีความกล้ามากกว่าในการที่จะสอนนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ ทักษะ และนิสัยที่ถูกต้องดีงาม”

“ภาพรวม ปี 5 ทำวิจัยได้เต็มรูปแบบมากกว่าปี 4 ปี 5 วิจัยเทียบเท่า ป.โท มีการรีวิวบทที่ 2 ชัดเจน ปี 4 วิจัยไม่ค่อยเต็มรูปแบบเท่าที่ควร เพียง 30 หน้า แต่ปีหน้ามีการออกฝึก 1 ปีเต็ม จึงเสนอให้ควรมีการวางแผนการวิจัยตั้งแต่เริ่มต้นเพื่อให้งานวิจัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น มีการค้นหาค้นหาบทที่ 2 อย่างเต็มรูปแบบ”

“นิสิตหลักสูตร 4 ปี และ 5 ปี มีความแตกต่าง นิสิตหลักสูตร 5 ปี สามารถเข้าถึงนักเรียนได้ดีกว่า คือ มีนักเรียนมาเข้าหา ขอความช่วยเหลือ มาพูดคุย มาปรึกษา และ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มากกว่าหลักสูตร 4 ปี (อาจเป็นเพราะมาอยู่ที่โรงเรียนตั้งแต่เทอมต้นและอยู่ทั้งปี ได้ไปเยี่ยมบ้านนักเรียนมากกว่าหลักสูตร 4 ปี)”

“นิสิตหลักสูตร 4 ปี และ หลักสูตร 5 ปี สาขาพลศึกษาและสุขศึกษา พบว่า เพศของนิสิตมีผลต่อความแตกต่างกัน ในด้านการจัดการเรียนรู้ การวางแผนการสอน โดยนิสิตหลักสูตร 5 ปี เพศชาย จะเข้าใจและปฏิบัติกีฬาแต่ละประเภทได้ดีกว่า แต่การเขียนแผนการสอน การสอนวิชาสุขศึกษายังทำได้ไม่มากนัก สำหรับหลักสูตร 4 ปี เป็นเพศหญิง ในด้านการจัดเตรียมแผนการสอน การจัดทำงานเอกสารต่าง ๆ รวมถึงการสอนวิชาสุขศึกษา นิสิตเพศหญิงทำได้ดีกว่า”

สรุป

เมื่อนิสิตเรียนครบรายวิชาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นิสิตหลักสูตร 4 ปี และ หลักสูตร 5 ปี ประเมินสมรรถนะตนเองไม่แตกต่างกัน และเมื่อผ่านกระบวนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูที่โรงเรียนแล้ว นิสิตทั้งสองหลักสูตร สามารถพัฒนาสมรรถนะทุกด้านได้ โดยพบว่าการประเมินสมรรถนะตนเองหลังฝึกสูงกว่าก่อนฝึก และเมื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพเสร็จสิ้นแล้วก็ไม่พบความแตกต่างของผลการประเมินสมรรถนะตนเองระหว่างนิสิตหลักสูตร 4 ปี กับ นิสิตหลักสูตร 5 ปี

ประเด็นที่มีความแตกต่างระหว่างสองหลักสูตรจากแบบสำรวจมากที่สุด 5 ประเด็น เมื่อสัมภาษณ์ครูพี่เลี้ยง ก็ไม่พบความแตกต่างระหว่างทั้งสองหลักสูตรใน 5 ประเด็นนั้น แต่ความแตกต่างที่ได้จากการสัมภาษณ์ เป็นประเด็นที่ไม่อยู่ในแบบสำรวจ คือ เรื่องความมั่นใจในการจัดการเรียนการสอน ความเป็นผู้นำระหว่างปฏิบัติงานในโรงเรียน และ ความสนิทกับนักเรียน (จากการได้เยี่ยมบ้านนักเรียน) ที่นิสิตหลักสูตร 5 ปีทำได้ดีกว่านิสิตหลักสูตร 4 ปี

อภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่านิสิตครูหลักสูตร 4 ปี และ หลักสูตร 5 ปี ประเมินสมรรถนะตนเองก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในโรงเรียน และเมื่อจบการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งตรงกับผลการประเมินโดยครูพี่เลี้ยงของนิสิตครูหลักสูตร 4 ปี และ หลักสูตร 5 ปี เมื่อจบการศึกษาที่ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Jongchaloemchai และ Anuttato (2023) ที่พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูสาขาวิชาการประถมศึกษา หลักสูตร 4 ปี และ หลักสูตร 5 ปี มีสมรรถนะการปฏิบัติการสอนในระดับมาก และ ไม่แตกต่างกันทางสถิติ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพของหลักสูตร 4 ปี ที่สามารถพัฒนานิสิตครูให้มีสมรรถนะได้เทียบเท่าหลักสูตร 5 ปี เมื่อเรียนครบแผนการเรียนตั้งแต่ก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูและเมื่อจบการศึกษา

นอกจากนี้ผลการประเมินสมรรถนะของตนเองของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเมื่อสิ้นปีการศึกษาของนิสิตชั้นปีที่ 4 และ 5 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินสมรรถนะของนิสิตโดยครูพี่เลี้ยง โดยคะแนนการประเมินตนเองเฉลี่ยของนิสิตหลังฝึกประสบการณ์ มีความสอดคล้องกับคะแนนการประเมินเฉลี่ยหลังฝึกประสบการณ์โดยครูพี่เลี้ยงใน 57 ประเด็นอยู่ในระดับมาก สำหรับนิสิตทั้งสองหลักสูตร ($r_{ทั้งหมด}(56) = 0.88$) สำหรับนิสิตหลักสูตร 4 ปี ($r_{หลักสูตร 4 ปี}(56) = 0.89$) และ สำหรับนิสิตหลักสูตร 5 ปี ($r_{หลักสูตร 5 ปี}(56) = 0.87$) ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chamchantharawong et al. (2017) ที่ศึกษาสมรรถนะครูผู้สอนของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาวิชาชีพครู วิทยาลัยเชียงราย พบว่า ผลการประเมินสมรรถนะของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน และในส่วนของอาจารย์พี่เลี้ยงประเมินสมรรถนะของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูชั้นปีที่ 4 และ 5 พบว่าสมรรถนะในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ Kwunsakul (2017) ศึกษาคุณลักษณะและสมรรถนะมาตรฐานของนิสิตฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพครู สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษาและคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่าสมรรถนะของนิสิตจากการประเมินของครูพี่เลี้ยงอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน แสดงให้เห็นถึงคุณภาพของนิสิตทั้งหลักสูตร 4 ปีและหลักสูตร 5 ปี ที่อยู่ในระดับมากหลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพในโรงเรียน

การรับรองจริยธรรมวิจัย

เลขที่รับรอง COE No. COE65/002 วันที่ออกใบรับรอง 22 สิงหาคม 2565

หน่วยงานที่ออกใบรับรอง คณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากภาควิชาครุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ประจำปีงบประมาณ 2565

เอกสารอ้างอิง

Accept bachelor's degrees in all fields to compete for "Assistant Teacher." (2560, March 20). *Dailynews*. (translated)

Andrew, M. (1990). Differences Between Graduates of 4-Year and 5-Year Teacher Preparation Programs. *Journal of Teacher Education*, 41(2), 45–51.

Chamchantharawong, C., Chanjarain, I., Suwanjinda, C., & Siririrth, W. (2017). Factors Affecting The Functional Competency of Teacher of Graduate Diploma Students in Teaching Profession at Chiangrai College. *Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 10(1), 269–280.

Give in! The Ministry of Education has jointly resolved to open a teacher examination for 36 fields must have teacher license. Another 25 branches either have or not can take the exam. (2560, March 28). *Khaosod Online*.

https://www.khaosod.co.th/breaking-news/news_273590 (translated)

Howard, G. S., & Dailey, P. R. (1979). Response-shift bias: A source of contamination of self-report measures. *Journal of Applied Psychology*, 64(2), 144–150.

<https://doi.org/10.1037/0021-9010.64.2.144>

Jongchaloemchai, P., & Anuttato, J. (2023). A Study of Teaching Practice Competency of Pre-service Teachers in 4-Year and 5-Year Programs in Elementary Education of Faculty of Education, Nakhon Pathom Rajabhat University. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(5), 1–15.

Kwunsakul, K. (2017). The Study of Characteristics and Standard Competencies of Students Participating Teaching Professional Experience Internship from Educational Technology and Computer Education Program, Faculty of Education, Mahasarakham University Based on Opinion of Educa. *Journal of Educational Measurement Mahasarakham University*, 24(1), 31–53.

Latham, N., Mertens, S., & Hamann, K. (2015). A Comparison of Teacher Preparation Models and Implications for Teacher Attrition: Evidence from a 14-Year Longitudinal Study. *School-University Partnerships*, 8(2), 79–89.

Meekhun, S. (2548). Concise of Teachers and Educational Personal Council Act, 2003. *Journal of Education*, 16(2), 31–41.

Minister of Education set up a team to create a 4-year teacher curriculum for 30 Rajabhat schools, ready to create “excellent quality teachers.” (2561, November 2). *Khaosod Online*. (translated)

Ministry of Education adjusts teacher curriculum Rajabhat University to 4 years starting this academic year 2019. (2561, October 17). *Khaosod Online*. (translated)

Noymanee, N., & Aiemphaya, K. (2560). Development of Teacher Profession. *Journal of Rajabhat Rajanagarindra University Graduate School*, 1(1), 1–10.

Tannirat, T. (2010). Comparison of 4-Year and 5 Year Teacher Education Programs : A Multi-Research Method Study. *Journal of Education*, 21(3), 41–56.

Teachers' council of Thailand. (2022). *Objectives and Authority of the Teachers' council of Thailand*. <https://www.ksp.or.th/ksp2018/objectives/> (translated)